

Ontspannen opgroeien in een aantrekkelijk Valkenswaard

Onderzoeks- en adviesrapport vrijetijdsbesteding & jongerenparticipatie

Onderzoek door: Josta Meijers

Auteurs: Femke Masselink, Josta Meijers & Merel Oosterom

Datum: Februari 2024

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Onderzoekopzet	3
Resultaten.....	4
<i>Tevredenheid.....</i>	<i>5</i>
<i>Vrijtijdsbesteding.....</i>	<i>6</i>
Sporten	6
Chillen met vrienden	7
Anders.....	7
<i>Wensen en behoeften.....</i>	<i>7</i>
Samenkomen	8
Sporten	9
Anders.....	10
<i>Participatie</i>	<i>10</i>
Conclusie.....	11
Aanbevelingen	13
<i>Aanbeveling 1: Investeer in de uitbreiding van ontmoetingsmogelijkheden zodat jongeren kunnen samenkomen.</i>	<i>13</i>
<i>Aanbeveling 2: Maak van het samenkomen een co-creatie met de jongeren.</i>	<i>16</i>
<i>Aanbeveling 3: Duurzame jongerenparticipatie.....</i>	<i>18</i>
Literatuurlijst	20
Bijlage 1: Inhoud vragenlijst	22
Bijlage 2: Poster terugkoppeling.....	24
Bijlage 3: Evaluatie samenwerking Were Di	25
Bijlage 4: Overzicht activiteiten en faciliteiten	26
Bijlage 5: Onderbouwende theorie	28

Inleiding

Jongeren zijn belangrijk voor gemeente Valkenswaard, daarom wil de gemeente een aantrekkelijke gemeente zijn voor jongeren en jonge gezinnen. Dit adviesrapport is onderdeel van het grotere project: 'Ontspannen opgroeien in een aantrekkelijk Valkenswaard'.

Uit de monitor Sociaal Domein (2022) blijkt dat jongeren, in vergelijking met voor corona, nu minder blij zijn en zich vaker eenzaam voelen. Met oog voor de impact van corona wil gemeente Valkenswaard zich richten op een ruim aanbod vrijetijdsbesteding, passend bij de wensen en behoeften van jongeren. Hiermee richt de gemeente zich op het versterken en verbeteren van beschermende factoren vanuit het NJI¹. Gemeente Valkenswaard heeft echter onvoldoende zicht op de invulling van de vrijetijd van jongeren en hun behoeften en wensen hierover. De gemeente wil graag investeren in uitbreiding of vernieuwing van initiatieven of aanbod welke belangrijk zijn voor de leefomgeving van jongeren. In het VN Kinderrechtenverdrag² staat beschreven dat ieder kind het recht heeft op het geven van zijn of haar mening over zaken die kinderen aangaan. Gemeente Valkenswaard vindt het dan ook belangrijk om de stem van jongeren te laten horen zodat zij optimaal kunnen participeren in hun woonplek. Daarom is er onderzoek gedaan naar de wensen en behoeften van jongeren in Valkenswaard.

In dit onderzoeksrapport zijn de onderzoeksopzet en resultaten te vinden over het verbeteren van de vrijetijdsbesteding van jongeren en hoe hun stem structureler kan worden meegenomen in de werkwijze van de gemeente.

Onderzoeksopzet

Voor dit onderzoek is zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek uitgevoerd in samenwerking met jongerenwerk Cordaad. Er is ten eerste een vragenlijst uitgezet onder de doelgroep (Bijlage 1). Deze vragenlijst is opgesteld in het programma www.onderzoekdoen.nl. Via Social Media, posters, flyers en campagnedagen is de vragenlijst verspreid op samenkomstplekken van jongeren in de leeftijdscategorie van de middelbare school. Partijen zoals scholen, sportverenigingen, scouting, JongNL en winkels in Valkenswaard hebben hierbij geholpen. Zo is de vragenlijst onder andere op school, in sporthallen en tijdens een fris feestje bij jongeren terecht gekomen. Om de campagne tot een succes te maken was er ook een campagneteam opgesteld. Dit team bestond uit een jongerenwerker van Cordaad, een onderzoeker vanuit de gemeente en vier jongeren van het Were Di 3. Het doel van het campagneteam was om aansluiting te vinden bij de beleveniswereld van jongeren en gezamenlijk het uitrollen van de campagne en vragenlijst. Zo is bijvoorbeeld de vier jongeren gevraagd welke reclames zij als leuk ervaren. Deze reclames zijn vervolgens als voorbeeld gebruikt bij het maken van een filmpje voor op Instagram. Verder is het campagneteam met een tuktuk langs scholen gegaan om tucs uit te delen, maar nog belangrijker, ook om campagne te voeren. Daarnaast hadden zij een promotiefilmpje gemaakt om extra aandacht te vragen voor de vragenlijst. Als extra stimulans voor het invullen van de vragenlijst konden deelnemende jongeren kaartjes winnen voor een pretpark of zwembad in de buurt.

¹ Ince, D., van Yperen, T., & Valkestijn, M. (2013). Top tien positieve ontwikkeling jeugd. *Beschermende factoren in opvoeden en opgroeien*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.

² Verdrag inzake de rechten van het kind, New York, (1989). Geraadpleegd op 04 december 2023 van: <https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBV0002508&z=2002-11-18&g=2002-11-18>

De inhoud van de vragenlijst bestaat allereerst uit twee demografische vragen over leeftijd en woonplaats. Daarna volgen vragen over:

- hoe leuk de jongeren Valkenswaard vinden;
- het aantal vrienden dat zij hebben;
- waar zij hun vrienden zien;
- de invulling van hun vrijetijdsbesteding;
- hun wensen en behoeften met betrekking tot voorzieningen en/of activiteiten en
- hun behoefte aan meedenken over Valkenswaard.

Daarnaast zijn op verschillende manieren laagdrempelig gesprekken gevoerd met jongeren. Jongeren zijn bijvoorbeeld aangesproken op samenkomstplekken zoals school over wat zij hebben ingevuld in de vragenlijst. Daarnaast zijn er tijdens de doe-week in Dommelen gesprekken gevoerd middels een ideeënbox. Hierbij is gevraagd wat jongeren missen in Valkenswaard. Verder zijn er bij scouting Sint-Maarten gesprekken gevoerd aan de hand van een levend Kahoot spel. Hierbij werden soortgelijke vragen als uit de vragenlijst gesteld middels meerkeuze vragen. Aan de hand van hun antwoorden werden verdiepende vragen gesteld.

Tot slot zijn er ook gesprekken gevoerd met partners die zich inzetten voor jongeren in Valkenswaard of omstreken: Stichting Doe-Week Dommelen, organisatie fris feestjes Nog net nie³, jeugdagenten van de politie Valkenswaard, Feda Security, jongerenwerk Cordaad (coördinator en jongerenwerkers), jongerenwerkers van omliggende gemeenten, scoutingbegeleiders, wijkcommissies, sport- en cultuur consultants, coördinator beeld en theater CMD, projectleider adviesvangers zorgbelang Brabant. Deze gesprekken waren ook laagdrempelige gesprekken zonder vaste structuur, met als doel erachter te komen wat er allemaal georganiseerd wordt voor jongeren en waar organisaties of personen tegenaan lopen.

Voor de terugkoppeling van de onderzoeksresultaten is gekozen voor posters met dezelfde opmaak als de posters en flyers waarmee eerder promotiemateriaal was gemaakt. Hierbij is gelet op de opmaak, zodat deze aansluit bij de jongeren door bijvoorbeeld smileys in te voegen en een lettertype te gebruiken dat vaak bij “memes” te zien is. De posters (Bijlage 2) zijn opgehangen op school en in de Hofnar. Verder is er ook een video gemaakt ter terugkoppeling met het campagneteam en de wethouder Rens Pijnenburg. Hierin zijn winnaars van de winactie bekend gemaakt waarna het filmpje op de Instagram van de gemeente is gezet.

Resultaten

De resultaten van het onderzoek naar de wensen en behoeften van jongeren in Valkenswaard zullen door middel van figuren besproken worden. Met behulp van Excel en www.onderzoekdoen.nl is de data van de vragenlijsten geanalyseerd. Output uit de gesprekken is via Word geanalyseerd en bij het schrijven van de resultaten toegevoegd bij de bijpassende thema's. In totaal waren er in dit onderzoek 673 respondenten. Na sluiting van de vragenlijst zijn respondenten uitgesloten die niet

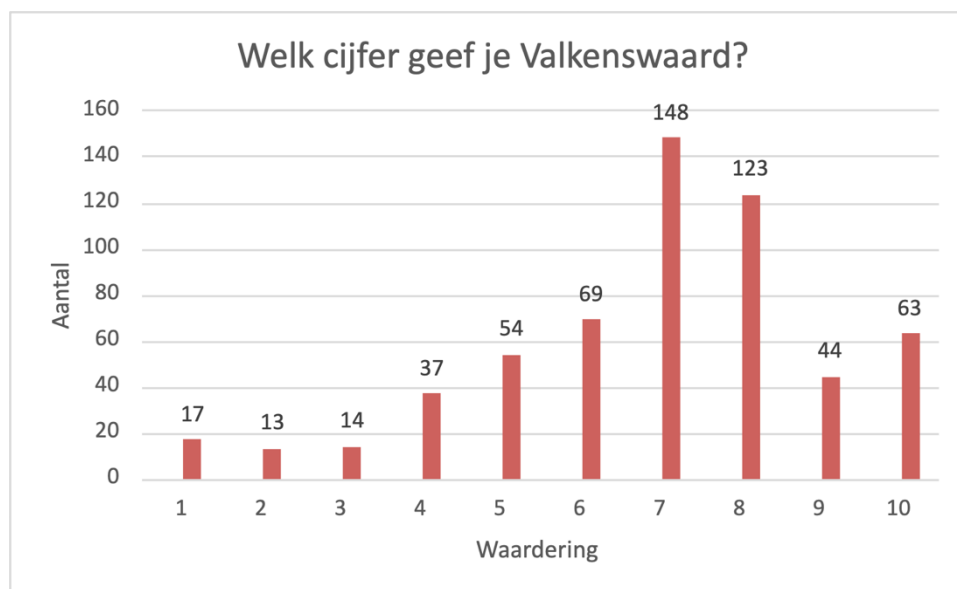
³ Stichting Doe-Week organiseert jaarlijks één activiteitenweek aan het eind van de zomervakantie. Nog net nie is een organisatie die is ontstaan uit een carnavalsvereniging met als doel feestjes organiseren voor jongeren tussen de 11 en 16 jaar oud.

binnen de middelbare schoolleeftijd vallen en/of die alleen de eerste twee vragen (algemene informatie) hebben ingevuld. Nadat de dataset was opgeschoond, bleven er 592 respondenten over.⁴ Jongeren die niet in Valkenswaard wonen zijn behouden in de dataset, aangezien zij wel in Valkenswaard komen voor school en/of sport. De meeste respondenten wonen in Valkenswaard (61%). Omliggende dorpen waar veel respondenten wonen zijn onder andere Aalst, Waalre, Bergeijk en Leende. Verder is de gemiddelde leeftijd van de respondenten 14 jaar. Wegens privacywetgeving is er niet meer dan leeftijd en woonplek uitgevraagd. Daarom is niet na te gaan of de steekproef representatief is voor de populatie jongeren in Valkenswaard.

De uitkomsten van de vragenlijst zijn samen te vatten in drie overkoepelende thema's waardering Valkenswaard, vrijetijdsbesteding en participatie. Aan de hand van deze thema's zullen de resultaten besproken worden.

Tevredenheid

Laten we starten met de basis, wat vinden jongeren van Valkenswaard? Jongeren geven Valkenswaard een ruim voldoende, namelijk een 7. Figuur 1 toont de spreiding van de waardering van Valkenswaard. 77 % van de jongeren geeft Valkenswaard een voldoende versus 23 % een onvoldoende. Opvallend is, dat jongeren die niks missen in gemeente, Valkenswaard als leuker beoordelen met gemiddeld een 7.4. Waarbij jongeren die aangeven dat zij iets missen, Valkenswaard met gemiddeld een 6.6 beoordelen. Er is dus een verband tussen het cijfer wat jongeren geven aan Valkenswaard en of zij iets missen in de gemeente. Het kan dus bevorderlijk zijn om erachter te komen wat de jongeren missen, om op die manier het cijfer wat zij geven aan Valkenswaard te verhogen. Hier wordt verderop in het rapport verder op in gegaan.

Figuur 1: Waardering Valkenswaard

Daarnaast is ook gevraagd of jongeren genoeg vrienden hebben in Valkenswaard en waar zij hun vrienden zien. 79% geeft aan tevreden te zijn over het aantal vriendschappen die zij hebben, 17% neutraal en 4% is ontevreden. Daarnaast is te zien dat jongeren die een onvoldoende geven aan

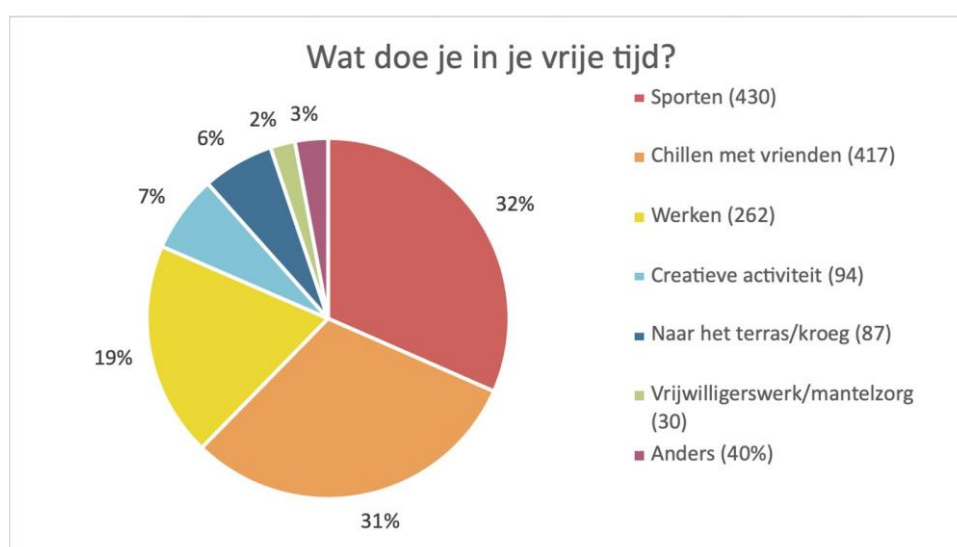
⁴ Bij sommige vragen konden jongeren meerdere antwoorden geven of juist het antwoord openlaten, hierdoor varieert het totaal aantal respondenten soms per vraag.

Valkenswaard, eerder ontevreden zijn over hun (aantal) vriendschappen. Meer activiteiten in de gemeente voor jongeren zou hier iets aan kunnen veranderen. Verder zien jongeren hun vrienden voornamelijk op school of wanneer zij afspreken.

Concluderend zijn jongeren over het algemeen tevreden over Valkenswaard en over hun vriendschappen, maar is er ruimte voor verbetering.

Vrijtijdsbesteding

De volgende vraag ging over jongeren hun vrije tijd, hiervoor geeft figuur 2 een overzicht van de vrijtijdsbesteding van jongeren. De jongeren konden uit verschillende antwoordopties kiezen waarbij geprobeerd is om een zo compleet mogelijk keuze voor te leggen. Wanneer dit alsnog niet aansloot, konden jongeren de optie “anders” kiezen. Hieronder wordt ingegaan op de twee antwoordcategorieën die het vaakst gekozen zijn en de categorie anders.

Figuur 2: Vrijtijdsbesteding jongeren Valkenswaard

Sporten

Het grootste percentage jongeren is voornamelijk aan het sporten in hun vrije tijd (32%). Tijdens dit onderzoek is ook getracht de ledenaantallen van de sportverenigingen in Valkenswaard in kaart te brengen. Het is binnen de beschikbare tijd en behaalde respons niet gelukt om hier voldoende inzicht in te krijgen. Op sportenbewegeningcijfers.nl is wel te zien dat 49,3% van de jongeren in Valkenswaard (tussen 10-25 jaar) lid zijn van een vereniging.

Onderzoek van het NOCNSF (Nederlands Olympisch Comité & Nederlandse Sport Federatie)⁵ toont aan dat de sportdeelname van jongeren weer stijgt vergeleken met de afgelopen coronaperiode. De sportdeelname onder de leeftijdsgroep 5 t/m 12 jaar zit inmiddels weer op hetzelfde niveau als voor de coronaperiode. De groep van 13 t/m 18 jaar oud stijgt minder hard en zit dan ook nog niet op hetzelfde niveau als voor de coronaperiode. De hockey, rugby- en voetbalvereniging bevestigen dit

⁵ Nederlands Olympisch Comité & Nederlandse Sport Federatie (2022). Zo sport Nederland, belangrijkste trends en ontwikkelingen in sportdeelname 2022. Geraadpleegd op 04 december 2023 van: <https://nocnsf.nl/wat-doet-nocnsf/sport-in-nederland/sportonderzoek/zo-sport-nederland>

beeld in Valkenswaard; zij geven aan dat ze veel leden zijn verloren tijdens de coronaperiode, en dat nieuwe leden vooral jonger zijn.

Er zijn in Valkenswaard veel verschillende sportverenigingen. De keuze is dus ruim voor jongeren, zoals ook terug te zien is uit de vragenlijst waar geen tot weinig opmerkingen zijn gemaakt over het sportaanbod. Tijdens de *Doe-Week* in Dommelen werd wel door een aantal jongeren en ouders aangegeven dat paardensport vaak buiten de gemeente wordt gezocht.

Chillen met vrienden

Naast sporten zijn jongeren ook vooral aan het ‘chillen met vrienden’. Uit de vragenlijst kwam naar voren dat 417 vaak chillen met vrienden in hun vrije tijd. Uit persoonlijke gesprekken met de jongeren, bijvoorbeeld op school of op de scouting, werd genoemd dat ze thuis afspreken met vrienden omdat ze te jong zijn voor horecagelegenheden in Valkenswaard, maar weer te oud voor de bestaande buitenspeelplekken. Een andere jongere gaf in een gesprek aan dat ze kinderen niet wil weggagen in speeltuinen, maar dat er ook geen goede alternatieve chillplek is.

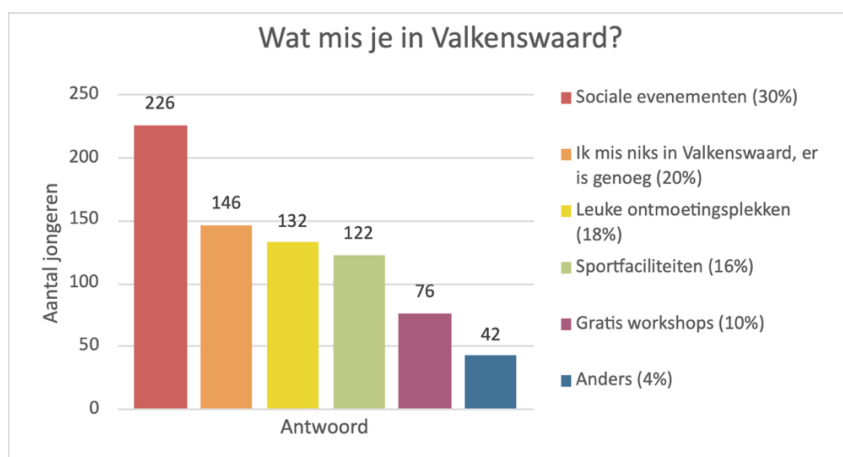
Anders

In Figuur 2 is af te lezen dat 3% iets anders deed met zijn of haar vrije tijd dan de al genoemde activiteiten. Naast werken, creatieve activiteiten en het terras of de kroeg bezoeken, waren er nog andere activiteiten genoemd door de jongeren. Er waren 11 jongeren die antwoordden dat zij in hun vrije tijd graag een film of Netflix kijken. Nog eens 11 jongeren gaven aan dat zij gamen als vrijetijdsbesteding en 6 jongeren benoemden dat zij huiswerk maken.

Wensen en behoeften

20% van de jongeren heeft geen behoefte aan meer activiteiten in Valkenswaard; zij geven aan niks te missen (figuur 3). Een groep van 125 jongeren vulde in niets te willen organiseren of niet te weten wat ze zouden organiseren (figuur 4). Toch zijn er ook genoeg jongeren die aangeven wel behoefte te hebben aan meer dan alleen chillen.

Er is een grote groep die meer wil dan alleen chillen, namelijk 78%. Figuur 3 en 4 laten zien welke wensen, behoeften en ideeën jongeren in Valkenswaard hebben. Hieruit zijn twee duidelijke thema's af te leiden: samenkomen en sporten.

Figuur 3: Wensen en behoeften jongeren Valkenswaard

Figuur 4: Ideeën wat jongeren zelf zouden organiseren

Samenkomen

Door de keuzeopties leuke ontmoetingsplekken, sociale evenementen en gratis workshops samen te voegen is “samenkomen” ontstaan. Dit zijn drie antwoorden die jongeren veel hebben gegeven op de vraag wat zij graag zelf zouden organiseren. Elk van deze drie categorieën zal hieronder apart worden behandeld.

Ontmoetingsplekken

Jongeren, jongerenwerkers, politie en handhaving geven aan dat het rustig is op straat in Valkenswaard, zeker vergeleken met een paar jaar geleden. Politie geeft aan dat jongeren vaker niet in beeld zijn dan wel. Deze ervaring kan onder andere komen door het enigszins uitgedoofde uitgaansleven (door sluiting van verschillende clubs en kroegen) en het minder zichtbare actieve jongerenwerk. Jongerenwerkers geven aan dat zij een paar jaar geleden standaard een groep van ongeveer 30 jongeren ontmoetten bij hun inloopmomenten. Momenteel zien zij geen vaste groep jongeren maar komt er wisselend een kleine groep van soms 6 jongeren. Het ontbreken van een laagdrempelige, opvallende locatie, zou hiervan volgens velen de reden zijn. Momenteel bevindt het jongerenwerk zich namelijk op de derde verdieping van de Hofnar. Deze locatie sluit alleen niet aan bij de doelgroep blijkt uit gesprekken met jongerenwerk en ouders. Bij jongeren zelf is het niet concreet uitgevraagd. Echter, op de vraag wat en waar ze zelf zouden organiseren is de Hofnar slechts één keer genoemd. Daarnaast is het feit dat er weinig jongeren langskomen bij jongerenwerk in de Hofnar al een signaal op zich.

De wens van jongerenwerk is dan ook om een jongeren centrum op te zetten op een locatie waar jongeren komen en gemakkelijk naar binnen kunnen lopen. Jongeren die eerder wel geregeld bij jongerenwerk binnenliepen bevestigden dat de locatie van het jongeren centrum nu onopvallend is, waarbij zij dan ook dachten dat het jongerenwerk niet meer bestond of niet meer actief was. Toch hebben veel jongeren, 131 (18%) in totaal, aangegeven behoefte te hebben aan soortgelijke ontmoetingsplekken. Daarnaast geven 17 jongeren aan een plek voor jongeren te creëren bij de vraag wat ze zelf zouden organiseren.

Sociale evenementen

In Figuur 3 zie je dat sociale evenementen het meeste gemist wordt (30%). Hieronder kan onder andere een feest of festival verstaan worden. Sinds corona zitten jongeren meer (bij elkaar of alleen) thuis en dat lijkt onveranderd volgens de politie en jongerenwerk. Maar ook de jongeren bij de scouting geven aan vaak thuis te chillen. Jongeren voelen zich vaak te oud voor speeltuinen of het zwembad, maar zijn te jong voor het echte uitgaansleven. Ze geven aan ook te willen feesten, op plekken waar zij toegelaten worden of bij feesten voor 18-. Jongeren die al wel uitgaan geven aan dat er weinig keuze meer is in Valkenswaard en dat ze nachtclub de Senaat missen. Bij antwoordoptie “anders” wordt een beter uitgaansleven ook elf keer genoemd.

Dat jongeren een plek missen waar zij kunnen feesten en samenzijn blijkt ook uit de vraag wat ze zelf zouden organiseren. Zoals in Figuur 4 te zien is, geven 137 jongeren (27%) aan een feest of festival te organiseren. In de categorie ‘anders’ worden tal van specifieke activiteiten en voorzieningen genoemd zoals een schaatsbaan, goede doelen, evenement, een talentenjacht en muziekbingo. Het CMD/de Hofnar geeft aan jaarlijks een cultureel festival te organiseren, maar de middag voor jongeren te willen gaan schrappen vanwege gebrek aan animo vanuit jongeren. De resultaten uit dit onderzoek spreken het gebrek aan animo tegen.

Toch zijn er initiatieven die hierop inspelen of willen inspelen. Zo is er in Dommelen vanuit een carnavalsvereniging een Stichting opgestart: Nog Net Nie, bestaande uit een groep jongeren onder de 18 jaar en een paar ouders. Zij zijn sinds dit jaar begonnen met het organiseren van een aantal fris feestjes en activiteiten voor minderjarige jeugd in Valkenswaard en omstreken. Tijdens de uitvoeringsfase van dit onderzoek zijn de contacten met jongerenwerk en Nog Net Nie opnieuw gelegd om hierin meer te gaan samenwerken. Daarnaast geven wijkcommissies ook aan zich te willen inzetten voor de organisatie van evenementen voor jongeren. Zij missen echter de handvatten en connecties met jongeren om echt iets van de grond te krijgen.

Verder gaf een medewerker van het CMD aan dat er door het jaar heen genoeg (gratis) evenementen georganiseerd worden, ook waar jongeren bij aan kunnen sluiten. Alleen ziet het CMD dat er weinig tot geen jongeren in de leeftijd van 12-18 op af komen. Ze geeft aan het lastig te vinden om de doelgroep te vinden en betrekken.

Workshops

Er geven 76 jongeren aan dat zij gratis workshops missen in Valkenswaard en 15 jongeren geven aan dat zij dit zouden organiseren. Voorbeelden van workshops die zijn benoemd waren bakken en sporten. Als mogelijke locatie om de workshops te organiseren kwam de Hofnar en school naar voren.

Sporten

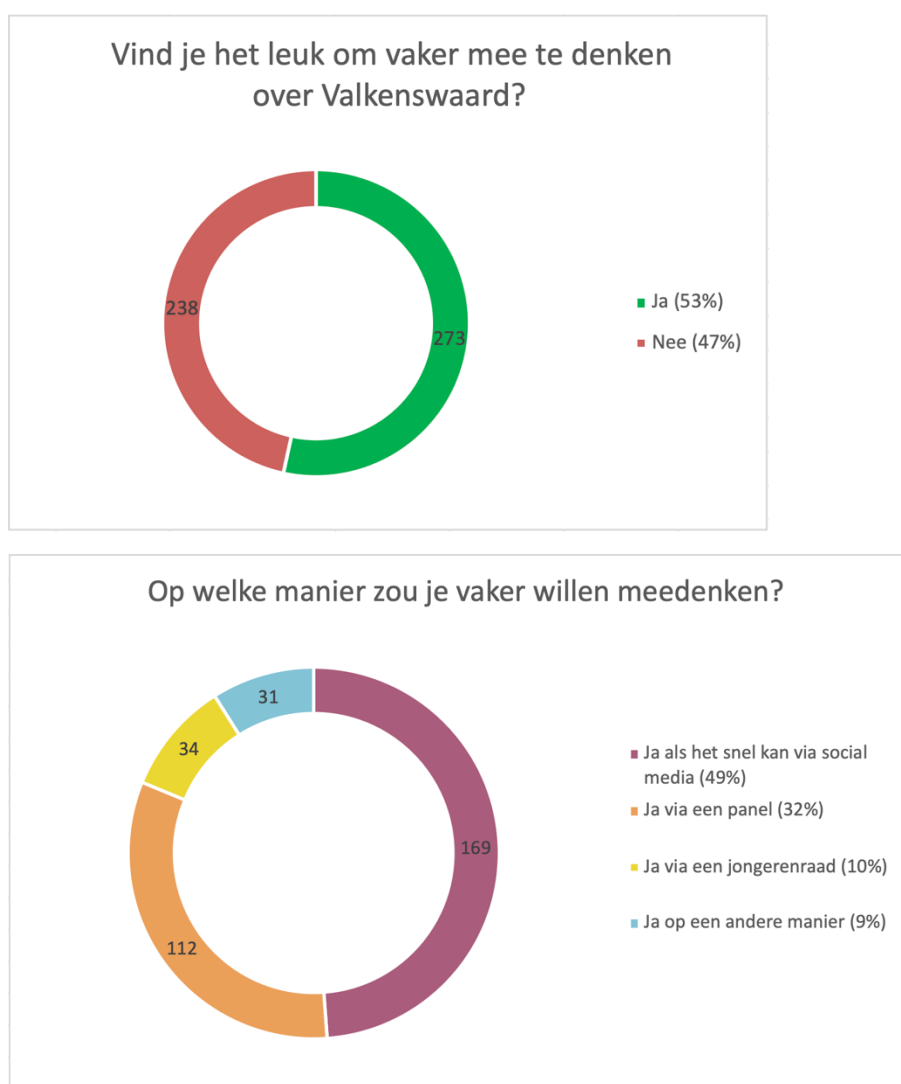
Naast dat sporten bij de workshops werd benoemd, kwam er ook naar voren dat jongeren graag plekken om te sporten in de wijk of sportevenementen willen terugzien. Jongeren geven verschillende voorbeelden, maar noemen vooral verharde of kunstgras (voetbal)veldjes/pannakoöien en voetbaltoernooien. Locaties die genoemd worden als opties zijn het van Best park en de Minister Aalbersestraat. In de ideeënbox zaten ook ideeën in de categorie sporten, zoals een pumptrack, klimpark, kunstgrasveldje & hogere duikplank bij het buitenzwembad de Wedert.

Anders

Dan gaven er nog 42 jongeren aan iets anders te missen dan tussen de antwoordmogelijkheden stond. Aangezien veel van de deze antwoorden maar een paar keer was genoemd, zijn deze onder de categorie “anders” geschaald. Voorbeelden hiervan zijn de McDonalds (5 keer benoemd), een gamehal (3 keer) en een bioscoop (2 keer). In de ideeënbox zijn ook speeltuinen voor grotere kinderen genoemd (3 keer) en ook weer Macdonalds (4 keer). Op deze faciliteiten wordt verder niet ingegaan in dit rapport, omdat deze maar door een klein aantal benoemd zijn.

Participatie

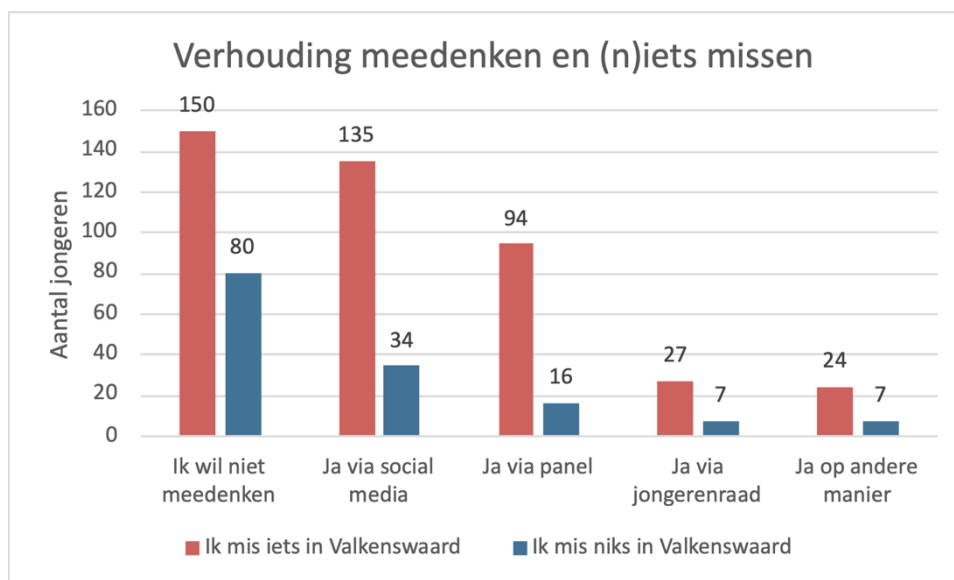
In dit onderdeel wordt er specifiek gesproken over jongerenparticipatie. Dit houdt in dat kinderen en jongeren die actief meedoen, meepraten en meebeslissen bij zaken die voor hen belangrijk zijn en op plekken waar zij zelf deel van uitmaken (Nederlandse Jeugdinstituut, 2017).

Figuur 5: Of en hoe jongeren willen meedenken over Valkenswaard

In totaal geeft 53% van de jongeren aan vaker te willen meedenken. De manier waarop verschilt, dit is te zien in Figuur 5. De grootste groep (27%) geeft aan af en toe via social media zijn of haar mening te willen geven. 18% zou wel via een panel hun mening willen geven en 5% via een jongerenraad. Een groot deel van de jongeren geven aan hun mening niet te willen geven, namelijk 39%.

Er is een verband te zien tussen jongeren die wel of niet iets missen in Valkenswaard en of ze wel of niet hun mening willen geven. Jongeren die iets missen in Valkenswaard hebben meer behoefte om mee te denken (55%) vergeleken met jongeren die niet iets missen in Valkenswaard (41%). Wanneer jongeren iets lijken te missen in Valkenswaard, zijn zij dus meer geprikkeld om mee te denken. Van de jongeren die iets missen, willen er 135 meedenken via social media, 94 via een panel, 27 via een jongerenraad en 24 op een andere manier. Dit zijn er een stuk meer dan jongeren die niet iets missen. Van deze groep willen er 34 meedenken via social media, 16 via een panel, 7 via een jongerenraad en 7 op een andere manier (zie Figuur 6).

Figuur 6: Verhouding tussen wel of niet willen meedenken tegenover wel of niet iets missen in gemeente Valkenswaard

Jongeren willen vooral hun mening geven over onderwerpen zoals: leuke activiteiten voor jongeren, feesten, sport/speel/hangplekken en een mooi en duurzaam Valkenswaard. De jongeren die aangeven er graag iets voor terug te krijgen willen dit het liefst in de vorm van geld, eten of tickets voor een activiteit. Ook wordt hier genoemd dat ze graag horen wat er uitgevoerd wordt en wiens idee het was.

Conclusie

Het doel van dit onderzoek, zoals te lezen in het projectplan, was om inzicht te krijgen in de waardering, wensen en behoeften van jongeren over Valkenswaard en hun vrijetijdsbesteding. Aan de hand van de resultaten kan geconcludeerd worden dat jongeren tevreden zijn over Valkenswaard. Zij zijn zeer tevreden over hun vrienden. Jongeren zien hun vrienden voornamelijk op school of als zij afspreken. Na school zijn zij vaak aan het sporten of aan het chillen met vrienden.

Veel jongeren geven aan niks te missen in Valkenswaard, maar ook een grote groep heeft zich hier wel over uitgesproken. Zij missen over het algemeen mogelijkheden tot samenkomen, zoals een jongerenontmoetingsplek of een festival. Daarnaast missen zij ook sportplekken zoals voetbalveldjes in de wijk. Deze categorieën zie je terugkomen in de antwoorden op de vraag wat zij zelf zouden organiseren; feesten waar ze welkom zijn en een leuk festival op een centrale plek zoals de markt, Statie of Wilhelminapark werden hier het vaakst genoemd.

Opvallend is de mate waarin jongeren zelf activiteiten zouden willen organiseren. Uit de enquête komt naar voor dat maar liefst 380 jongeren (die in de gemeente Valkenswaard wonen) activiteiten willen organiseren. Zij hebben ook veelvuldig hun input gegeven bij de vraag wát ze dan zouden willen organiseren. In bijlage 4 bevindt zich een overzicht van de door jongeren gemiste faciliteiten en van de activiteiten waarvan de jongeren aangeven deze zelf te willen organiseren. Per wijk zijn er kleine verschillen maar in de meeste wijken komt het aantal jongeren die activiteiten zou willen organiseren of mee zou willen denken overeen met het globale beeld (53% van de deelnemende jongeren). 't Gegraaf springt er in positieve zin uit omdat 80% van de deelnemende jongeren uit 't Gegraaf aangaf graag mee te willen denken of een activiteit te willen organiseren.

Dit opgehaalde data wijkt daarmee af van de ervaringen die organisaties en wijkcommissies hebben bij het organiseren en stimuleren van activiteiten voor jongeren.

Theoretisch kader

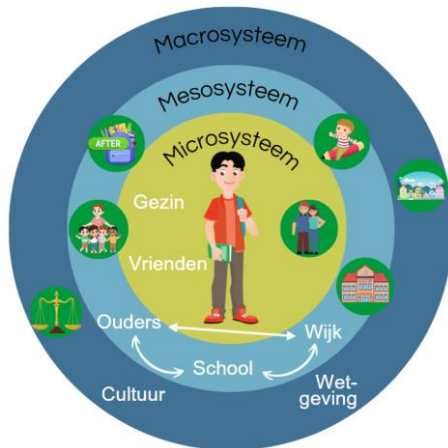
Bij de aanbevelingen wordt er gerefereerd naar theorieën, deze worden hieronder toegelicht. Als eerst worden de tien beschermende factoren aangehaald die de positieve ontwikkeling van jeugd bevorderen (Figuur 7). De factoren zijn samengesteld door het Nederlands Jeugd Instituut (NJI)⁶ op basis van bestaand onderzoek en gangbare theorieën en bieden een houvast voor gemeenten en voorzieningen bij de invulling van hun jeugdbeleid.

1		Sociale binding	6		Constructieve tijdsbesteding
2		Kansen voor betrokkenheid	7		Competenties
3		Prosociale normen	8		Cognitieve vaardigheden
4		Erkenning en waardering positief gedrag	9		Schoolmotivatie
5		Steun van belangrijke volwassenen en voorzieningen	10		Positieve identiteit

Figuur 7. De tien beschermende factoren

⁶ Ince, D., van Yperen, T., & Valkestijn, M. (2013). Top tien positieve ontwikkeling jeugd. *Beschermende factoren in opvoeden en opgroeien*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.

Daarnaast wordt het ecologisch systeem van Bronfenbrenner⁷ als basis gebruikt om uit te leggen hoe de sociale omgeving van jongeren invloed heeft op hun ontwikkeling (Figuur 8). Bronfenbrenner gebruikt hiervoor verschillende systemen zoals het microsysteem, mesosysteem en het macrosysteem. Het microsysteem betreft de directe relaties met het kind, bijvoorbeeld tussen ouder en kind of juf en kind. Bij het mesosysteem gaat het om het contact dat mensen om het kind heen hebben, zoals tussen ouders-, school en de wijk. Het macrosysteem bevat culturele, politieke of economische invloeden zoals wet- en regelgeving, cultuur of gemeentelijk beleid.

Figuur 8. Ecologisch systeem

Aanbevelingen

Aan de hand van de resultaten zijn drie aanbevelingen opgesteld.

Aanbeveling 1: Investeer in de uitbreiding van ontmoetingsmogelijkheden zodat jongeren kunnen samenkomen.

Aanbeveling 1a: Creëer een vaste ontmoetingsplek in de vorm van een jongerencentrum

Uit de resultaten blijkt dat sociale evenementen en ontmoetingsplekken het meest genoemd worden als datgene wat gemist wordt door jongeren in Valkenswaard. Gezien de grote verscheidenheid aan ideeën voor ontmoetingsmogelijkheden, zijn deze hieronder gecategoriseerd.

Laagdrempelig jongerencentrum

Veel jongeren geven aan graag een plek te hebben waar ze samen kunnen zijn. Het maakt vaak niet uit of er veel te doen is, maar ze hebben behoefte aan een plek waar ze niet weggestuurd worden, op de vingers gekeken worden en gewoon kunnen chillen of samen leuke dingen kunnen doen. Op deze manier kunnen jongeren een sociale binding aangaan met leeftijdsgenoten (beschermende factor 1) en zullen ze zich meer betrokken voelen binnen de gemeenschap (beschermende factor 2). Daarnaast kan het jongerencentrum gezien worden als een voorziening uit de omgeving die steun

⁷ Bronfenbrenner, U. (1989). Ecological systems theory. *Annals of Child Development*. Vol. 6, 187- 249.

biedt aan de jongeren (beschermende factor 5 op het macro-systeem), waar zij constructief hun tijd kunnen besteden (beschermende factor 6). Een nieuw jongerencentrum draagt dus bij aan beschermende factoren, wat weer de kans op probleemgedrag verkleint⁸. Verder komen de jeugdigen meer en beter in beeld wanneer het jongerencentrum laagdrempeliger is, wat weer bevorderlijk is voor het meso-systeem. Zo kunnen verschillende partijen in het meso-systeem van de jongeren samenwerken in het belang van hen.

De Wedert (bijvoorbeeld sporthal judo) kan een geschikte plek bieden voor een jongerencentrum, omdat hier veel voorzieningen en verenigingen zijn, maar ook veel overlast door hangjeugd plaatsvindt. Door een jongerencentrum te plaatsen is er tegelijkertijd ook toezicht op deze hangjeugd. Daarnaast biedt dit veel mogelijkheden voor activiteiten en de creatie van een strategische uitvalsbasis voor andere partijen die met jongeren werken. Denk hierbij aan jongerenwerk dat hier gesprekken kunnen voeren, activiteiten kunnen organiseren en een ruimte kunnen bieden om met jongeren te chillen. Daarnaast is het ook voor andere partijen een gunstige ontmoetingsplek zoals jeugdagenten die hier de connectie met de jeugd kunnen opzoeken (micro-niveau). Ook voor ontmoetingen of activiteiten vanuit sportverenigingen, sport- en cultuurcoaches, scholen, wijk coördinatoren en studenten is zo'n jongerencentrum als uitvalsbasis gunstig.

Tot slot biedt een jongerencentrum ook kansen om jongeren weer meer in zicht te krijgen. Uit de resultaten blijkt dat jongeren namelijk niet zichtbaar zijn in Valkenswaard. Door een aantrekkelijke, centrale ontmoetingsplek te creëren zal het voor professionals, en dan met name jongerenwerk, makkelijker zijn om meer in contact te komen met jongeren. Vanuit de gemeente kan gestuurd worden welke rol jongerenwerk hierin nog meer kan spelen.

De wijkcoördinator geeft aan dat het jongerencentrum in het verleden is afgeschaft vanwege gebrek aan animo. Huidig onderzoek toont echter aan dat er wel animo is. Om te voorkomen dat een nieuw jongerencentra weer uitdooft is het belangrijk om veel nieuwe activiteiten te organiseren. Zoals onderzocht is door Iso-Ahola⁹ hebben jongeren een optimaal niveau van arousal nodig om geboeid en betrokken te blijven. Het is daarom belangrijk om niet alleen een locatie te faciliteren maar ook een passend activiteitenprogramma samen met jongeren te ontwikkelen en dit up to date te houden. Dit is zeker zo belangrijk als de locatie zelf.

⁸ *Risico- en beschermende factoren voor gedragsproblemen* | Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.). <https://www.nji.nl/gedragsproblemen/risico-en-beschermende-factoren#beschermende-factoren-voor-gedragsproblemen>

⁹ Iso-Ahola, S.E. (1980). *The social psychology of leisure and recreation*. Dubuque, Iowa: Wm.C.Brown Company.

Aanbeveling 1b: Creëer incidentele ontmoetingsplekken door middel van evenementen en activiteiten

Sociale evenementen zoals een feest of festival

Uit het onderzoek komt naar voor dat jongeren graag willen dat er meer passende evenementen en feesten in Valkenswaard georganiseerd worden. Een festival of feest heeft hun voorkeur, zo'n evenement draagt bij aan de sociale binding van jongeren en mensen uit hun omgeving (beschermende factor 1). Zij willen dit zo graag dat een groot deel van de deelnemende jongeren aangeeft een dergelijk evenement zelf te willen organiseren, wat bijdraagt aan de betrokkenheid van jongeren (beschermende factor 2). Verder kan een dergelijk evenement gezien worden als iets waar jongeren constructief hun tijd aan kunnen besteden (beschermende factor 6), in plaats van rondhangen in speeltuinen of op straat.

Vanuit het CMD wordt er jaarlijks al een cultureel festival georganiseerd. Helaas wil men het programma voor jongeren waarschijnlijk schrappen vanwege gebrek aan animo. Uit dit onderzoek blijkt dat jongeren wel degelijk behoefte hebben aan zulk soort evenementen. De huidige aanpak van het CMD sluit alleen niet aan bij de wensen en belevingswereld van jongeren. Ons advies is daarom het CMD te stimuleren om dit festival niet te annuleren, maar om het anders aan te pakken:

- Kies een locatie die dichterbij de jongeren staat (zelf noemen zij het Maximapark, de markt of de Statie). De Hofnar wordt nul keer genoemd als locatie. De locatie is niet laagdrempelig en aantrekkelijk voor jongeren om naartoe te komen.
- Organiseer activiteiten tijdens dit festival die aansluiten bij de jongeren.
- Nodig rolmodellen uit (denk aan bekende zangers, youtubers/tiktokkers).
- Betrek jongeren in de organisatie van het festival en promoot via kanalen die zij gebruiken (zoals Tiktok en Snapchat).
- Betrek partijen/personen binnen het meso-systeem van de jongere in de organisatie die aansluiten bij de doelgroep, zoals jongerenwerk.

Sportfaciliteiten

Het missen van sportfaciliteiten werd het meest gekozen na sociale evenementen en ontmoetingsplekken. In de open vragen kwamen sportfaciliteiten vaak terug in verschillende vormen zoals: kunstgrasveldjes voor voetbal of hockey, pannakooien, coolere glijbanen, stenen voetbalveldjes of urban sport zoals calisthenics of een skatepark. Al deze activiteiten en voorzieningen dragen bij aan een constructieve tijdsbesteding voor jongeren (beschermende factor 6) en worden onderbouwd door de theorie dat "arousal" een belangrijke component is in de betrokkenheid van jongeren bij een locatie of activiteit. Voetbalveldjes is de categorie die veruit het meest is genoemd. Daarnaast worden sportevenementen en dan vooral voetbaltoernooien vaak genoemd als activiteit.

In de gemeente wordt er al ingezet op de vraag naar meer urban sport door de aanleg van het basketbalveld en het skatepark bij de Wedert. Om te zorgen dat deze plekken gevonden worden door de jeugd is het verstandig om als gemeente niet alleen in te zetten op het plaatsen van zulke voorzieningen, maar ook in samenwerking met verenigingen ervoor te zorgen dat hier of op bestaande sportplekken activiteiten worden georganiseerd voor jongeren. Door dit op openbare plekken te doen kunnen jongeren gestimuleerd worden om zich aan te sluiten bij een vereniging, wat helpt om jongeren meer te laten bewegen en het ledenaantal van sportverenigingen weer een impuls te geven. Bij de organisatie van zo'n evenement kunnen verschillende partijen worden betrokken die hier belang bij hebben, denk aan jongeren zelf, jongerenwerk, buurtverenigingen, wijkcommissies, sportief Valkenswaard en de sportverenigingen zelf. Sportief Valkenswaard heeft eerder zulk soort participatietrajecten uitgevoerd en geeft aan dat goede begeleiding bij participatietrajecten voor jongeren belangrijk is. De begeleider van participatietrajecten moet zich kunnen inleven in de doelgroep, proactief zijn en snel kunnen schakelen en handelen om te zorgen dat jongeren niet afhaken in het (soms lange) proces. Daarbij is het ook belangrijk om de jongeren gedurende het hele project geprikkeld en aangehaakt te houden door hen actief te blijven betrekken (beschermende factor 2).

Aanbeveling 2: Maak van het samenkomen een co-creatie met de jongeren.

Maak de doelgroep onderdeel van de plek, om ontmoetingsplekken succesvol te maken.

Zoals de data aantonen zijn er veel jongeren bereid om activiteiten te organiseren. Dit is per wijk in kaart gebracht. Het is dus mogelijk om zowel gemeente breed als wijkgericht activiteiten met en voor jongeren te organiseren. Daarnaast hebben zij goed aangegeven wat zij graag voor activiteiten doen. Dit is belangrijk omdat slechts een voetbalveld aanleggen of een ontmoetingsplek faciliteren, zoals staat in aanbeveling 1, niet voldoende is voor jongeren. Om blijvend geboeid te zijn door en aan een plaats is het nodig om activiteiten en "hangruimte" te faciliteren. Zorg dat jongeren onderdeel worden door hen te betrekken in het vervolg van het proces. Door zoveel mogelijk jongeren en partijen te betrekken, niet alleen bij een idee maar ook bij de uitvoering¹⁰, creëer je een co-creatie met en van hen. Je stimuleert betrokkenheid bij zowel jongeren als maatschappelijke partners. Laat hen meedenken over hoe de voorziening of ontmoetingsplek er precies uit moet zien, welke locatie het meest geschikt is of laat hen zelf een openingsevent of terugkerende activiteit op die locatie organiseren.

¹⁰ Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2012). Self-determination theory. *Handbook of theories of social psychology*, 1(20), 416-436.

Op deze manier leren jongeren dat zij dingen voor elkaar kunnen krijgen in hun eigen woonplek, zullen zij beter omgaan met de voorziening die zij 'gekregen' hebben en zijn zij eerder bereid in de toekomst vaker hun mening te geven. Je versterkt zo dus ook jongerenparticipatie. Door deze positieve ervaringen versterk je ook intrinsieke beschermende factoren bij de jongeren en help je hen deze te ontwikkelen. Je creëert kansen voor betrokkenheid (beschermende factor 2) en vergroot hun gevoel voor self-efficacy (beschermde factor 10).

Samenwerking met partners

Om jongeren actief te betrekken is het noodzakelijk om samen te werken, met jongerenwerk, met school en andere maatschappelijke partijen die belang hebben bij een mooie voorziening of ontmoetingsplek.

Voor dit onderzoek hebben we een constructieve samenwerking gehad met het jongerenwerk en met het Were Di. Om de aanbevelingen tot uitvoering te laten komen hebben we, naast de partners uit het onderzoek, ook partners binnen de gemeente en in de maatschappij nodig. Zoals eerder aangegeven is gebruiken we onder andere het ecologisch model van Bronfenbrenner¹¹ als theoretisch kader. Hij spreekt over het meso-systeem, waar de contacten tussen de verschillende micros-systemen onder vallen, maar ook de gemeente, de wijk, sportverenigingen. Onderlinge samenwerking tussen de verschillende systemen rondom de jongeren is belangrijk voor betrokkenheid, activatie en groei van jongeren.

De uitvoering van dit onderzoek heeft, als voorbeeld van werken in het mesosysteem, een succesvolle samenwerking gehad met Were Di 3. Een groepje jongeren heeft zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering van de campagne meegeholpen. Hierdoor sloot de campagne goed aan bij de belevingswereld van jongeren. Daarnaast hebben de jongeren geleerd wat er allemaal komt kijken bij een campagne en hoe ze iets kunnen betekenen in hun gemeente. Je versterkt zo het mesosysteem en je investeert in de ontwikkeling van beschermende factoren 5, 6 en 10 (belangrijke volwassenen en voorzieningen, constructieve vrijetijdsbesteding, positieve identiteit). In Bijlage 3 is de evaluatie en een mogelijk vervolg van deze samenwerking geplaatst.

¹¹ Bronfenbrenner, U. (1989). Ecological systems theory. *Annals of Child Development*. Vol. 6, 187- 249.

Aanbeveling 3: Duurzame jongerenparticipatie

Zorg dat jongerenparticipatie gaat leven binnen de gemeente en betrek jongeren structureel bij onderwerpen die invloed op hen hebben, op een manier die bij hen past.

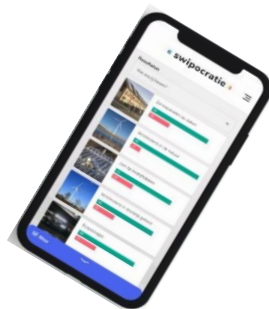
Design huisstijl jongeren

Om jongerenparticipatie te laten leven, is het belangrijk om hen aan te trekken en spreken. De campagne is wat dat betreft een groot succes geweest met meer reacties dan van tevoren gehoopt. Dit is te danken aan een aanpak die meer aansloot bij hun belevingswereld dan de huidige manier van communiceren vanuit de gemeente.

Een eerste element wat dit succesvol maakte, was het aanpassen van de communicatiestijl. Met een designbureau en de jongeren zelf is nagedacht hoe de communicatie aan zou sluiten bij de doelgroep. Hierin is het standaard format vanuit communicatie gedeeltelijk aangepast naar een andere opmaak, ander lettertype en meer smileys (zie Bijlage 2). Daarnaast is een snel en beeldend promotiefilmpje gemaakt. Om jongerenparticipatie structureel te maken, is het aan te bevelen om de huidige communicatie formats uit te breiden met meer mogelijkheden om deze aantrekkelijk te maken voor jongeren. Door deze te laten terugkeren met dezelfde hashtag of logo is het herkenbaar voor jongeren dat zij aangesproken worden.

Ten tweede was het tijdens dit onderzoek effectief om jongeren actief op te zoeken, aan te spreken en met hen samen te werken. Hiermee verklein je de afstand tussen jongeren en de overheid en motiveer je jongeren makkelijker om deel te nemen. Het samenwerken met de jongeren opende deuren en gaf nieuwe inzichten over wat wel en niet trends zijn onder jongeren. Daarnaast zijn er prijzen verloten als beloning, welke zelf bedacht zijn door de jongeren. Hiermee werden jongeren geprikkeld met iets wat aansluit bij wat zij leuk vinden.

Jongerenparticipatie kan op nog meer verschillende manieren vormgegeven worden; van meedenken tot meedoen. Welke vorm er gekozen wordt, is situatieafhankelijk. Ze kunnen daarom naast elkaar bestaan en de een is niet beter dan de ander. Wat echter altijd belangrijk is, is de terugkoppeling naar de jongeren. Hiermee laat je zien de jongeren serieus te nemen, wat zorgt voor vertrouwen, wat meer participeren stimuleert.

Social media

De groep jongeren die aangeeft vaker te willen meedenken, wil dit het liefst op een snelle manier doen via social media. Om hier uitvoering aan te geven is het allereerst belangrijk om het aantal jonge volgers op de Instagram van gemeente Valkenswaard te vergroten. Een goede manier is om jongeren uit Valkenswaard te gaan volgen, wat zorgt dat zij sneller het account van de gemeente terug gaan volgen. Vervolgens kunnen verschillende onderwerpen eens in de zoveel tijd worden

voorgedragen door een poll in de stories toe te voegen op Instagram, waarin jongeren snel en gemakkelijk hun stem kunnen laten horen. Zorg hierbij voor een aantrekkelijke, terugkerende communicatiestijl of platform zoals hierboven besproken, zodat het herkenbaar is voor jongeren dat zij worden aangesproken. Binnen de ‘jongerenhuisstijl’ moet ruimte zijn om prikkelende teksten en afbeeldingen te gebruiken om de aandacht van jongeren te blijven trekken (denk aan de Arousal Theorie uit aanbeveling 1).

Panel

Daarnaast is er een groep die aangeeft hun mening te willen geven in de vorm van een panel. Leden voor dit panel kunnen herhaaldelijk verzameld worden door een sticker toe te voegen aan de polls op Instagram waarin jongeren hun email kunnen achterlaten om een uitgebreidere vragenlijst in te vullen over het onderwerp. Richt deze uitgebreide vragenlijst voor het panel op een leuke manier in, voorbeelden hiervan zijn [Swipocratie](#) en [Visuele-enquetes](#).

Input voor het panel kan opgehaald worden binnen de hele gemeente. Jongeren geven in de vragenlijst aan betrokken te willen worden bij alle onderwerpen die van belang zijn voor hen, dit gaat verder dan beleidsteam Jeugd & Onderwijs. Het zijn thema’s die op verschillende afdelingen van toepassing zijn, zoals het ruimtelijk domein vanwege bijvoorbeeld locaties voor sportfaciliteiten. Het is daarom belangrijk om de hele organisatie te betrekken bij jongerenparticipatie. Wanneer het gezamenlijk gedragen wordt, is de kans groter dat jongerenparticipatie binnen de gemeente duurzaam wordt. Dit kan gedaan worden door een standaard jongerencheck te agenderen in vergaderingen waarin even wordt stilgestaan of de besproken onderwerpen van invloed zijn op jongeren. Is het antwoord ja, dan is het een thema die bijvoorbeeld ingebracht kan worden voor het panel. Een andere manier is om op verschillende plekken in het gemeentehuis (bijvoorbeeld bij de koffiehoeke) ideeënboxen neer te zetten voor werknemers waarin iedereen onderwerpen kan inbrengen waar zij jongeren bij kunnen betrekken. Hang daarbij een duidelijke poster bij met informatie over hoe de gemeente omgaat met jongerenparticipatie zodat men geïnformeerd is over het beleid rondom jongerenparticipatie.

Co-productie

Een andere manier van jongerenparticipatie, welke verder gaat dan alleen meedenken, is het betrekken van jongeren bij de uitvoering van ideeën zoals besproken in aanbeveling 2. Door jongeren ook in het vervolg te betrekken zien zij dat hun eigen ideeën werkelijkheid worden en kan er verdiepend onderzoek gedaan worden naar het hoe, wat en waar van hun ideeën. Door dit gelijk met hen uit te voeren stimuleer je de ontwikkeling van jongeren. Deze vorm van participatie vraagt om goede begeleiding en voldoende geld en middelen om de projecten werkelijkheid te laten worden. De begeleiding kan mogelijk geboden worden vanuit school, jongerenwerk, Sportief Valkenswaard of het CMD.

Literatuurlijst

- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215.
- Bronfenbrenner, U. (1989). Ecological systems theory. *Annals of Child Development*. Vol. 6, 187- 249.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2012). Self-determination theory. *Handbook of theories of social psychology*, 1(20), 416-436.
- Delfos, M. F. (2010). 3 Puberteit en adolescentie in het perspectief van sekseverschillen. *Grensoverschrijdend gedrag van pubers*, (3), 37.
- Faché, W. (2021). Positieve jeugdontwikkelingsbenadering in jongerencentra en jeugdclubs. *Pedagogiek*, 40(3), 289-313.
- Gemeente Valkenswaard. (2022). Monitor sociaal domein - vervolgmeting januari 2022. Intern verkregen
- Hart, R.A. (1992). Children's Participation: From Tokenism to Citizenship. Innocenti Essays No. 4. Florence: Unicef.
- Ince, D., van Yperen, T., & Valkestijn, M. (2013). Top tien positieve ontwikkeling jeugd. *Beschermende factoren in opvoeden en opgroeien*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Iso-Ahola, S.E. (1980). *The social psychology of leisure and recreation*. Dubuque, Iowa: Wm.C.Brown Company.
- Kleiber, D.A., Walker, G.J., & Mannell, R.C. (2011). *A social psychology of leisure*. State College: Venture Publishing.
- Nederlands jeugdinstituut (2017). Wat is jeugdparticipatie. Geraadpleegd op 05 december 2023 van <https://www.nji.nl/ervaringskennis/wat-is-jeugdparticipatie#:~:text=We%20spreken%20van%20kinderparticipatie%20tot,van%20jongerenparticipatie%20vanaf%202013%20jaar>.
- Nederlands Olympisch Comité & Nederlandse Sport Federatie (2022). Zo sport Nederland, belangrijkste trends en ontwikkelingen in sportdeelname 2022. Geraadpleegd op 04 december 2023 van: <https://nocnsf.nl/wat-doet-nocnsf/sport-in-nederland/sportonderzoek/zo-sport-nederland>
- Vaquera, E., & Kao, G. (2008) Do you like me as much as I like you? Friendship reciprocity and its effects on school outcomes among adolescents. *Social Science Research*, 37, 55-72
- Verdrag inzake de rechten van het kind, New York, (1989). Geraadpleegd op 04 december 2023 van: <https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBV0002508&z=2002-11-18&g=2002-11-18>

Vermeer, E. M. F. (2012). *Je bent jong en je wilt wat...- Onderzoek naar jongerenparticipatie voor het Centrum voor Jeugd en Gezin van de gemeente Geldermalsen* (Master's thesis).

Bijlage 1: Inhoud vragenlijst

1. Hoe oud ben je?
2. Waar woon je?
 - Kerkakkers
 - Hoge Akkers
 - Geenhoven
 - Turfbergen
 - Borkel & Schaft
 - Het Gegraaf
 - Dommelen
 - Ik weet niet in welke wijk, maar wel in Valkenswaard
 - Ander dorp, namelijk:
3. Hoe leuk vind je het om in de gemeente Valkenswaard te wonen?
 - (Helemaal niet leuk) 0-1-2-3-4-5 (leuk)-6-7-8-9-10 (heel leuk)
4. Heb je genoeg vrienden in Valkenswaard?
 - Ontevreden
 - Neutraal
 - Tevreden
5. Waar zie je je vrienden?
 - Op school
 - Op straat
 - Thuis
 - Op de club/vereniging
 - In de horeca
 - Ik zie mijn vrienden te weinig buiten school
6. Wat doe je in je vrije tijd? Meerdere antwoorden mogelijk
 - Sporten
 - Muziek maken (cultuur)
 - Chillen met vrienden
 - Werken (bijbaan)
 - Naar het terras/kroeg
 - Vrijwilligerswerk (bv op de sportclub of mantelzorg)
 - Anders:
7. Wat mis je in Valkenswaard? Meerdere antwoorden mogelijk
 - Sociale evenementen (zoals een festival, pubquiz of muziekavond)
 - Leuke ontmoetingsplekken (zoals een jongerencentra)
 - Gratis workshops (zoals sieraden maken of dj'en)
 - Sportfaciliteiten (zoals voetbalveldjes of pingpongtafel)
 - Anders:
8. Als je zelf iets zou mogen organiseren of maken in Valkenswaard, wat en waar zou dat dan zijn?
9. Vind je het leuk om vaker je mening te geven over Valkenswaard?
 - Ja als het snel kan via Social media

- Ja als ik er iets voor terug krijg
- Wat zou je er voor terug willen krijgen?
- Nee dankjewel

Bijlage 2: Poster terugkoppeling

BEDANKT VOOR HET MEEDENKEN!

**UITKOMSTEN
ONDERZOEK
#ONSVALKENSWAARD**

Jullie geven Valkenswaard gemiddeld een **7**

Jullie zouden zelf organiseren: een plek voor jongeren, activiteiten, sportevenementen, voetbalveldjes, maar vooral een FEEST of FESTIVAL op de Markt/Statie/Wilhelminapark

Jullie missen: sociale evenementen, ontmoetingsplek voor jongeren en sportfaciliteiten

Jullie denken het liefst mee over activiteiten voor jongeren via social media of een panel

 VOLG ONZE INSTA OM OP DE HOOGTE GEHOUDEN TE WORDEN VAN HET VERVOLG!

Bijlage 3: Evaluatie samenwerking Were Di

Zowel school als de jongeren zelf waren enthousiast over het project. In de evaluatie van deze samenwerking geeft het Were Di 3 aan open te staan om vaker maatschappelijke projecten te willen aanbieden met externe partijen zoals de gemeente Valkenswaard. In een evaluatie zijn de volgende verbeterpunten besproken:

- Betere voorbespreking houden over het project om een goede opdrachtbeschrijving te creëren zodat verwachtingen van jongeren vanaf het begin overeenkomen.
- Betere afstemming over de planning van het project en de planning van schoolse activiteiten.
- Het project koppelen aan 'voetstappen' of vakken, zodat jongeren weten dat er naast een maatschappelijk doel, ook een doel voor school te behalen is. Dit zal zorgen voor meer interesse onder jongeren om deel te nemen aan het project.
- Startdatum goed timen, zodat ook ouderejaars kunnen deelnemen aan het project.

Ook het reguliere onderwijs heeft vanaf volgend schooljaar keuzeblokken waarin jongeren projectmatig gaan leren. De invulling hiervan staat nog open en hierin liggen ook kansen om samen te werken. Een mogelijk vervolgproject met het Were Di kan het beste afgestemd worden met Lia Veraa (vra@sgweredi.nl). Zij zal vervolgens zorgen dat het intern wordt afgestemd met de coördinator en het reguliere onderwijs.

Bijlage 4: Overzicht activiteiten en faciliteiten

Wat mis je in Valkenswaard? / Wat zou je zelf organiseren?

- Sociale evenementen, zoals een festival, pubquiz of muziekkavond
 - Feesten en festivals voor jeugd tot 18 jaar
 - Stappen onder de 18
 - 18+ kroeg
 - BBQ feest in het park voor iedereen
 - Muziekquiz
 - Carmeet met allerlei soorten auto's
 - Game tournament
 - Festival voor jongeren
 - Markt voor kinderen op de Markt
 - Piraten festijn op de Markt
 - Movie night buiten voor jongeren
 - Club voor jongeren
 - Dorpsfeest
 - Food truck festival
 - Game festival
 - Glow
 - Iets gezelligs op de Markt in de middag
 - Valkenswaard Got Talent
 - Battle of the bands
 - Tentfeest
 - Kermis
 - Bingo
- Ontmoetingsplekken, zoals een jongerencentrum
 - Uitgaansgelegenheden
 - Horecagelegenheden
 - De Senaat
 - Pannenkoekenhuis
 - Pretpark
 - Plek voor alleen jongeren
- Gratis workshops, zoals dj'en of sieraden maken
 - Workshop koken
- Sportfaciliteiten, zoals kunstgrasveldje of tafeltennistafel
 - Skatepark
 - Zwembad met glijbaan
 - Leukere speeltuinen
 - Voetbaltoernooi
 - Springwedstrijd bij TOPS
 - Sportevenement

- Pannakooi in Molleveldje (Miinisteraalberse straat)
- Wielrenwedstrijd voor jeugd
- Zwemfeest
- Crossbaan
- Basketbaltoernooi bij Wedert buiten
- Volleybal bij sportparken
- Boogschutter club
-
- Bioscoop
- Gamehal / arcade
- Openlucht kunstexpositie
- Knutselproject
- Vrijwilligersevenement
- Karaoke

Bijlage 5: Theorie

Identiteitsontwikkeling & Arousal theorie

Puberteit is de periode waarin vriendschappen steeds belangrijker worden en identiteit gevormd wordt. Familie raakt meer op de achtergrond en sociaal contact met leeftijdsgenoten is belangrijk voor de ontwikkeling van een positieve identiteit (Vaquera & Kao, 2008; Delfos, 2010). Een gevoel van waardering door anderen is hierin een belangrijke basis (Delfos, 2010). Ontmoetingsplekken bieden kansen voor dit sociaal contact met leeftijdsgenoten in hun vrijetijdsbesteding. Daarnaast biedt het kansen jongeren te stimuleren in hun talent- en identiteitsontwikkeling (Faché, 2021).

Een belangrijke behoefte, die de vrijetijdsbesteding van jongeren beïnvloedt, is de behoefte aan een optimaal niveau van arousal of stimulatie (Kleiber, Walke, & Mannel, 2011; Iso-Ahola, 1980). Een nieuwe omgeving, andere interacties en activiteiten kunnen zorgen voor een sterk stimulerings-effect. Volgens de Arousel-theorie probeert elk persoon een optimaal arousal-niveau in stand te houden (Iso-Ahola, 1980). Wanneer een activiteitenprogramma niet aan die optimale stimulatie voldoet, dan gaan jongeren zich vervelen en zijn ze sneller geneigd niet meer deel te nemen. Om een jongerencentrum succesvol te laten blijven, is een belangrijke taak voor jongerenwerkers om jongeren te blijven stimuleren een activiteit te vinden die hen interesseert en intrinsiek motiveert.